

มคอ.3

วิชา จป 812 การคำปรึกษาครอบครัวและครอบครัวบำบัด

(AP 812 Family Counseling and Therapy)

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์

ภาคเรียนที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2563

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา

- จป 812 การปรึกษาครอบครัวและครอบครัวบำบัด

2. จำนวนหน่วยกิต

- 3 (2-2-5)

3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

- หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาจิตวิทยาประยุกต์ ประเภทวิชาบังคับเฉพาะกลุ่มวิชา

4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

- อาจารย์ ดร. นฤมล พระใหญ่
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นันทชัยตสันท์ สกุลพงศ์

5. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน

- ภาคการศึกษาที่ 2/2563 นิสิตชั้นปีที่ 1

6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี)

- จป 811 กลยุทธ์การปรึกษาขั้นสูง

7. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisite) (ถ้ามี)

- ไม่มี

8. สถานที่เรียน

- สถาบันวิจัยและพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

- 12 มกราคม 2564

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

1.1 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ทฤษฎี เทคนิคการประกอบครีวและครีวบับัด ในกลุ่มจิตวิเคราะห์ กลุ่มเน้นระบบครีว กลุ่มเน้นโครงสร้างครีว กลุ่มเน้นประสบการณ์และมนุษยนิยม กลุ่มพฤติกรรมกรู้คิด กลุ่มยุทธวิธี กลุ่มระบบและเน้นระบบการแก้ปัญหาครีว รวมทั้งการประยุกต์สู่จิตวิทยาเชิงบวก (ELO1)

1.2 เพื่อวางแผนการบริการและฝึกปฏิบัติตามแนวคิด ทฤษฎีและเทคนิคการประกอบครีวและครีวบับัดเพื่อใช้ในการให้ความช่วยเหลือครีวไทย (ELO3)

1.3 เพื่อให้เกิดความสามารถในการคิดเชิงประเมินหรือวิพากษ์งานวิจัยด้านการประกอบครีวและนำไปสู่การสร้างสรองค์ความรู้ใหม่ (ELO2)

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

การปรับปรุงรายวิชาครั้งนี้โดยเพิ่มชั่วโมงของการวิพากษ์บทความวิจัยคัดสรรด้านการประกอบครีว เพื่อให้มองเห็นทิศทางหรือแนวโน้มด้านการวิจัยใหม่ๆด้านการประกอบครีวให้มากขึ้น

หมวดที่ 3 ลักษณะและการดำเนินการ

1. คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎี เทคนิคการประกอบครีวและครีวบับัด ในกลุ่มจิตวิเคราะห์ กลุ่มเน้นระบบครีว กลุ่มเน้นโครงสร้างครีว กลุ่มเน้นประสบการณ์และมนุษยนิยม กลุ่มพฤติกรรมกรู้คิด กลุ่มยุทธวิธี กลุ่มระบบและเน้นระบบการแก้ปัญหาครีว ฝึกปฏิบัติตามแนวคิด ทฤษฎีและเทคนิคการประกอบครีวและครีวบับัดเพื่อใช้ในการให้ความช่วยเหลือครีวไทย

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	ฝึกปฏิบัติ/งานภาคสนาม/ ฝึกงาน	ศึกษาด้วยตนเอง
2xชั่วโมง/สัปดาห์	-	2 ชั่วโมง/สัปดาห์	5 ชั่วโมง/สัปดาห์

3. ความรับผิดชอบหลัก/ความรับผิดชอบรอง

รายวิชา	ด้านคุณธรรม และจริยธรรม				ด้านความรู้					ด้านทักษะทาง ปัญญา				ด้านทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ					ด้านทักษะการ วิเคราะห์เชิงตัวเลข			
	1	2	3	4	1	2	3	4	5	1	2	3	4	1	2	3	4	5	1	2	3	4
จป 812	●	●	○	●	●	●	●	○	●	●	○		●	●	●				○	○	●	○

4. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักเรียนเป็นรายบุคคล

- วัน เวลา และจำนวนชั่วโมงเป็นตามความประสงค์ของนิสิต โดยผู้สอนจะแจ้งให้นิสิตทราบในชั่วโมงแรกของการสอน

หมวดที่ 4 การพัฒนาผลการเรียนรู้

ผลการเรียนรู้	กลยุทธ์การสอน	วิธีการวัดและประเมิน
<u>ELO 1</u> สามารถวิเคราะห์และประเมิน หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจิตวิทยาเชิงบวก	- มอบหมายให้นิสิตเขียนบทความวิชาการการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการปรึกษาครอบครัวเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว	ประเมินผลจากความสามารถในการวิเคราะห์และประยุกต์ทฤษฎีการปรึกษาครอบครัวสู่ความเข้มแข็งในครอบครัวซึ่งเป็นคุณลักษณะด้านจิตวิทยาเชิงบวก
<u>ELO 2</u> สามารถประเมินวิธีวิทยาการวิจัยเพื่อการออกแบบนวัตกรรมและสร้างองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาประยุกต์ได้อย่างเป็นระบบ	- มอบหมายให้นิสิตค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านการปรึกษาครอบครัวและให้นิสิตประเมินจุดอ่อน จุดแข็งของงานวิจัยเพื่อนำเสนอและอภิปรายร่วมกัน	ประเมินผลจากประเด็นที่นิสิตตั้งประเด็นในการประยุกต์องค์ความรู้ การตั้งคำถามเพื่อประเมินการวิจัย การตั้งข้อถกเถียงเพื่ออภิปรายกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน
<u>ELO 3</u> สามารถออกแบบโปรแกรม/โครงการเพื่อพัฒนาบุคคล องค์กรและสังคมด้วยองค์ความรู้ด้านจิตวิทยาอย่างมีจรรยาบรรณ	- มอบหมายให้นิสิตวิเคราะห์ครอบครัวและวางแผนการปรึกษาครอบครัวผ่านกรณีศึกษา	ความสามารถในการวิเคราะห์และประยุกต์ทฤษฎีการปรึกษาสู่การวางแผนการปรึกษาครอบครัวได้อย่างสอดคล้องกับบริบทของผู้รับบริการ

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอนและสื่อที่ใช้	ผู้สอน
1 (16 มค. 2564)	บทนำ - ชี้แจงการจัดการเรียนการ สอน วิธีการเรียนการสอน/งานที่ มอบหมาย /การประเมินผล - Family-Oriented	3	1.ทดสอบความรู้การปรึกษา ครอบครัวและครอบครัวบำบัดก่อน เรียน 2.ชี้แจงการจัดการเรียนการสอน วิธีการเรียนการสอน/งานที่มอบหมาย /การประเมินผล 3.นิสิตทบทวนประสบการณ์ (After Action Review: AAR) หลัง การ เรียนครั้งที่ 1	อ.ดร. นฤมล ผศ.ดร.นันทชัย สันต์
2 (23 มค. 2564)	- Working with the family	3	1. สัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์กับทีมสหวิชาชีพที่ ทำงานด้านครอบครัว 2.นิสิตทบทวนประสบการณ์ (After Action Review: AAR) หลัง การ เรียนครั้งที่ 2	- วิทยากรที่ทำงาน ด้านครอบครัว อ.ดร. นฤมล ผศ.ดร.นันทชัยสันต์
3 (30 มค. 2564)	- การปรึกษาครอบครัวและ ครอบครัวบำบัดกลุ่มจิต วิเคราะห์ - งานวิจัยและเทคนิคการ ปรึกษาครอบครัวและ ครอบครัวบำบัดกลุ่มจิต วิเคราะห์	3	1. นิสิตนำเสนอองค์ความรู้ที่ศึกษา และเป็นผู้นำการอภิปราย 2. นำเสนอโปรแกรมการปรึกษา ครอบครัวกลุ่มจิตวิเคราะห์ 3. .นิสิตทบทวนประสบการณ์ (After Action Review: AAR) หลังการ เรียนครั้งที่ 3	อ.ดร. นฤมล ผศ.ดร.นันทชัย สันต์
4 (6 กพ. 2564)	- การปรึกษาครอบครัวและ ครอบครัวบำบัดกลุ่มเน้นระบบ ครอบครัว - งานวิจัยและเทคนิคการ ปรึกษาครอบครัวและ ครอบครัวบำบัดกลุ่มเน้นระบบ	3	1. นิสิตนำเสนอองค์ความรู้ที่ศึกษา และเป็นผู้นำการอภิปราย 2. นำเสนอโปรแกรมการปรึกษา ครอบครัวกลุ่มเน้นระบบครอบครัว 3. .นิสิตทบทวนประสบการณ์ (After Action Review: AAR) หลังการ	อ.ดร. นฤมล ผศ.ดร.นันทชัย สันต์

	ครอบครัว		เรียนครั้งที่ 4	
5 (13 กพ. 2564)	- การศึกษาครอบครัวและ ครอบครัวบำบัดกลุ่มเน้น โครงสร้างครอบครัว - งานวิจัยและเทคนิคการ ศึกษาครอบครัวและ ครอบครัวบำบัดกลุ่มเน้น โครงสร้างครอบครัว	3	1. นิสิตนำเสนอองค์ความรู้ที่ศึกษา และเป็นผู้นำการอภิปราย 2. นำเสนอโปรแกรมการศึกษา ครอบครัวกลุ่มเน้นโครงสร้างครอบครัว 3. นิสิตทบทวนประสบการณ์ (After Action Review: AAR) หลังการ เรียนครั้งที่ 5	อ.ดร. นฤมล ผศ.ดร.นันทิชาติ สัณห์
6 (20 กพ. 2564)	- การศึกษาครอบครัวและ ครอบครัวบำบัดกลุ่มเน้น ประสบการณ์และมนุษยนิยม - งานวิจัยและเทคนิคการ ศึกษาครอบครัวและ ครอบครัวบำบัดกลุ่มเน้น ประสบการณ์และมนุษยนิยม	3	1. นิสิตนำเสนอองค์ความรู้ที่ศึกษา และเป็นผู้นำการอภิปราย 2. นำเสนอโปรแกรมการศึกษา ครอบครัวกลุ่มเน้นกลุ่มเน้น ประสบการณ์และมนุษยนิยม 3. นิสิตทบทวนประสบการณ์ (After Action Review: AAR) หลังการ เรียนครั้งที่ 6	อ.ดร. นฤมล ผศ.ดร.นันทิชาติ สัณห์
7 (27 กพ. 2564)	- การศึกษาครอบครัวและ ครอบครัวบำบัดกลุ่มเน้น พฤติกรรมนิยม และพฤติกรรม นิยมเน้นการรู้คิด - งานวิจัยและเทคนิคการ ศึกษาครอบครัวและ ครอบครัวบำบัดกลุ่มเน้น พฤติกรรมนิยม และพฤติกรรม นิยมเน้นการรู้คิด	3	1. นิสิตนำเสนอองค์ความรู้ที่ศึกษา และเป็นผู้นำการอภิปราย 2. นำเสนอโปรแกรมการศึกษา ครอบครัวกลุ่มเน้นพฤติกรรมนิยม และ พฤติกรรมนิยมเน้นการรู้คิด 3. นิสิตทบทวนประสบการณ์ (After Action Review: AAR) หลังการ เรียนครั้งที่ 7	อ.ดร. นฤมล ผศ.ดร.นันทิชาติ สัณห์
8 (6 มีค. 2564)	- การศึกษาครอบครัวและ ครอบครัวบำบัดกลุ่มเน้น ยุทธวิธี และเน้นระบบการ แก้ปัญหาครอบครัว - งานวิจัยและเทคนิคการ ศึกษาครอบครัวและ ครอบครัวบำบัดกลุ่มเน้น ยุทธวิธี และเน้นระบบการ แก้ปัญหาครอบครัว	3	1. นิสิตนำเสนอองค์ความรู้ที่ศึกษา และเป็นผู้นำการอภิปราย 2. นำเสนอโปรแกรมการศึกษา ครอบครัวกลุ่มเน้นยุทธวิธี และเน้น ระบบการแก้ปัญหาครอบครัว 3. นิสิตทบทวนประสบการณ์ (After Action Review: AAR) หลังการ เรียนครั้งที่ 8	อ.ดร. นฤมล ผศ.ดร.นันทิชาติ สัณห์
9	ศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับการ		นิสิตทบทวนประสบการณ์ (After Action	อ.ดร. นฤมล

(13 มีค. 2564)	ดูแลครอบครัวที่มีปัญหา ซับซ้อน	Review: AAR) หลังจากการศึกษาดูงาน		
10 (20 มีค. 2561)	สอบประมวลความรู้วิชา จป 812 การคำปรึกษาครอบครัวและครอบครัวบำบัด (3ชั่วโมง)			อ.ดร. นฤมล
11 (ARR)	ฝึกปฏิบัติการปรึกษาครอบครัว และครอบครัวบำบัด	3	ฝึกปฏิบัติการปรึกษาครอบครัวผ่าน การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential learning)	วิทยากรภายนอก ผศ.ดร.นันทชัย สันต์
12 (ARR)	ฝึกปฏิบัติการปรึกษาครอบครัว และครอบครัวบำบัด	3	ฝึกปฏิบัติการปรึกษาครอบครัวผ่าน การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential learning)	วิทยากรภายนอก ผศ.ดร.นันทชัย สันต์
13 (ARR)	ฝึกปฏิบัติการปรึกษาครอบครัว และครอบครัวบำบัด	3	ฝึกปฏิบัติการปรึกษาครอบครัวผ่าน การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential learning)	ผศ.ดร.นันทชัย สันต์
14 (ARR)	ฝึกปฏิบัติการปรึกษาครอบครัว และครอบครัวบำบัด	3	ฝึกปฏิบัติการปรึกษาครอบครัวผ่าน การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential learning)	ผศ.ดร.นันทชัย สันต์
15,16 (24 เมษ 2564, 1 พค 64)	นำเสนอและเขียนรายงานการ วิพากษ์บทความวิจัย/วิชาการ	3	นิสิตนำเสนอผลการวิพากษ์งานวิจัย ด้านการปรึกษาครอบครัวและ อภิปรายร่วมกัน	ผศ.ดร.นันทชัย สันต์

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

การประเมิน	หัวข้อที่ประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
1	สอบประมวลความรู้	10	15%
2	การเข้าชั้นเรียน	1-15	10%
3	การมีส่วนร่วมอภิปราย และแสดงความคิดเห็นเชิงวิชาการในชั้นเรียน	1-15	10%
4	การนำเสนองานที่ได้รับมอบหมาย	3 - 8	15%
5	บทความวิชาการ “การประยุกต์ใช้ทฤษฎีการปรึกษาครอบครัวเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว”	15	20
6	การวิเคราะห์และวางแผนการปรึกษาครอบครัวโดยใช้กรณีศึกษา	11-15	15%
7	นำเสนอและเขียนรายงานการวิพากษ์บทความวิจัย	16	15%

หมวดที่

ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำราหรือเอกสารหลัก

- กรรณิการ์ นลราชสุวัจน์. (2547). “ประมวลชุดสาระวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้คำปรึกษา (หน่วยที่ 14),” *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติการให้คำปรึกษาครอบครัว*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. หน้า 323.

- Carlson, J., Speery, L., and Lewis, A. J. (1997). *Family Therapy Ensuring Treatment Efficacy*. California: Brooks/Cole.

- Goldenberg, J., and Goldenberg, H. (2004). *Family Therapy: An Overview*. 6th ed. California: Brooks/Col.

- Nichols, M. P. and Schwartz, R. C. (1998). *Family Therapy: Concepts and Method*. 4th ed. USA: Allyn & Bacon.

- Nichols, M. P. and Schwartz, R. C. (2001). *Family Therapy: Concepts and Method*. 5th ed. USA: Allyn & Bacon.

- Nichols, M. P. (2011). *The Essentials of Family Therapy*. 5th ed. Boston: Pearson / Allyn & Bacon.

- Satir, V., and other. (1991). *The Satir Model*. California: Science and Behavior Book.

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

- Journal of Family Therapy

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

http://en.wikipedia.org/wiki/Family_therapy

<http://www.familytherapy.org/>

http://www.athealth.com/Practitioner/newsletter/FPN_4_31.html

หมวดที่ 7

การประเมินและการปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนิสิต

1.1 ในวันแรกของการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอนชี้แจงรายละเอียดของรายวิชา วิธีการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล เพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน และเปิดโอกาสให้นิสิตแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนและงานที่มอบหมายให้ตรงกับความต้องการของนิสิตที่มีความเหมาะสม ทั้งนี้โดยยังคงไว้ซึ่งเป้าหมายของหลักสูตร และให้นิสิตใช้ Course Syllabus เป็นคู่มือในการเรียนและประเมินรายวิชา

1.2 อาจารย์ผู้สอนกระตุ้นให้นิสิตตระหนักถึงความสำคัญในการเตรียมความพร้อมก่อนการเรียน และนิสิตทบทวนประสบการณ์ (After Action Review: AAR) หลังการเรียนทุกครั้งเพื่อตรวจสอบพัฒนาการของตนเองหลังการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ และอาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้นิสิตเข้าพบเพื่อปรึกษาด้านการเรียนเป็นรายกลุ่มหรือรายบุคคลตามเวลาที่ได้นัดหมายไว้ล่วงหน้า

1.3 อาจารย์ผู้สอนให้นิสิตแสดงความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาวิชาผ่านระบบการประเมิน online ของมหาวิทยาลัย

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

อาจารย์ผู้สอนวางแผนการสอนและตรวจสอบความสำเร็จในการดำเนินการสอนตามแผนและสรุปผลเพื่อการปรับปรุงทุกครั้งที่ได้สอน และให้อาจารย์ผู้สอนและนิสิตร่วมประเมินผลการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอน

3. การปรับปรุงการสอน

คณะกรรมการบริหารหลักสูตร จัดให้มีการประชุมเพื่อนำเสนอปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนของทุกภาคเรียนที่เปิดสอนวิชา จป 812 การคำปรึกษาครอบครัวและครอบครัวบำบัด เพื่อหาทางแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนานิสิตรวมทั้งกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนในรายวิชา

ในรายวิชานี้เน้นมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะ ทางปัญญา และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบเป็นหลัก ดังนั้น การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ ทำโดย

4.1 ให้นิสิตตอบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรายวิชา จป 812 การคำปรึกษาครอบครัวและครอบครัวบำบัดในชั่วโมงสุดท้ายของการสอน

4.2 คณะกรรมการบริหารหลักสูตรตรวจสอบการให้คะแนน และการตัดเกรดว่าเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

อาจารย์ผู้สอนทบทวนการจัดการเรียนการสอนเป็นระยะและปรับเปลี่ยนให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์หรือระยะเวลาในการเรียนเพื่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่นิสิตที่กำลังเรียน และนำข้อมูลที่ได้จากการทบทวนไปปรับการจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไป